„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
ШЕСТ ПУТА НА НЕДЕЉУ,
осим на дан после свеца.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију
а рукописи
уредништву „БРАНИКА“
у НОВИ САД.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К 28 или 35 дин.
на по године: К 14 или 17½ дин.
на четврт год.: К 7 или 8¾ дин.

Поједини бројеви стају
10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 потура од реда
ситних слова.

Уредништво и администрација
»Бранника« налази се у кући
дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска ул. бр. 11.

Број 137. У Новом Саду, у среду 21. јуна (4. јула) 1906. Година XXII.

Никад краја!

У Старој Србији и Македонији учествавају насиља турских и арнаутских силеција над хришћанском рајом, а највише пати од тога онамошњи српски народ, који је остављен на милост и немилост крволоцима. Нема дана, да се у несретним тим покрајинама под султановом влашћу не угаси више српских живота, а на очиглед „реформне“ жандармерије и њенога команданта, генерала *де-Ђорђис паше*. Дебели образ турске господе у Јилдис-ћошку и на „блистателној“ Порти слабо хаје за протесте, које јој предају углађени дипломати и зато није чудо, што је стање у Старој Србији и Македонији из дана у дан све горе.

Недавно је јављено, шта се догодило у околини Берана и на црногорској граници. Извештај, који смо недавно донели о догађајима у оним крајевима, износи нам страшне ствари, од којих се човеку кожа јежи. Највећа се зверства врше тамо над Србима, али европска штампа, која је надала толику вику због бјелосточких догађаја, само сухо региструје та ужасна насиља и држи, да је тиме учинила задоста својој дужности.

Није чудо, што је толика равнодушност Турке и Арнауте ободрила, да иду још даље. Они сад систематски почињу да нападају на границу Црне Горе, робе и пале тамо и убијају црногорске поданике на земљишту црногорском. Тако су 15. (28.) јуна ове године *низами*, дакле војници *редовне* турске војске, и Арнаути пуцали са карауле Пепића на црногорску стражу, што беше намештена на граници код Велице. Сутра-дан, 16. (29.) јуна, опет су ти зликовци пуцали на Црногорце и *убију* једног човека. У суботу пак, 17. (30.) јуна, турски низами и Арнаути нападоше са карауле Чакавета на црногорске војнике, те *убише два црногорска војника*. И да не би дала ни после тих крвничких дела повода турској влади за икакву тужбу, црногорска влада је наредила, да Црногорци не одговарају на турску и арнаутску ватру. Црногорска се влада и овога пута ограничила на то, да преко свога дипломатског заступника у Цариграду пошаље Порти енергичан протест. Међутим то ништа не ће помоћи. Турска влада ће и опет изаслати комисију, која треба да испит ствар, Шемзи паша ће и опет да се отшета до црногорске границе, и на томе ће се свршити. Убице и харамије турске и арнаутске не ће ни сада добити заслужену казну, јер то Турска не жели, а Европа опет мирно гледа и трпи та нечувена насиља.

Оном несретном српском народу у потиштеним крајевима, а и самом граничном становништву Црне Горе биће све горе. Срби у Старој Србији су готово сасвим лишени могућности, да се бране од турских и арнаутских крволока, а Црногорцима опет забрањује сама њихова влада, да не одмазде разбојницима онако, како су заслужили. Нема сумње, црногорска влада то ради сасвим мудро, будући свесна тога, да би се, у случају крепке самоодбране, сва кривица одмах свалила на малену Црну Гору.

Међународни мировни суд у Хагу требао би да се обазре и на ове појаве, требао би да устане против зверства турских и арнаутских. Ваљда му није главна брига оно, шта се дешава преко океана, а овамо се у сред Епропе дешавају такова чуда и покори.

Делегације.

(Наставак.)

Делуган поздравља конзуларне реформе, нарочито с погледом на питање исељавања, па захтева, да се реши питање талијанског свеучилишта, и то повољно, како би се пријатељске везе с Италијом учврстиле још боље.

Клофач: Ако се тајна дипломације састоји у томе, да се каже баш противно од онога, што се мисли, онда је јасно, шта то значи, кад се однос према Немачкој и Италији званично прикаже као пријатељство. Тек по што је свугде добио кошар, вратио се немачки цар свом пријатељу и савезнику, једином, које му је још преостао. Хладни одговор талијанскога краља на телеграм двојице царева најбољи је доказ тому, да Тројни Савез постоји само још на папиру. Мађарима и Чесима је у првом реду дужност, да се бране од германске опасности. *Кад је двор заслепљен...*

Председник кнез *Лобковиц*: Упозоравам господина говорника, да није у реду рећи, да је двор заслепљен.

Клофач: Повлачим то. — Говорник се затим тужи на учествовање Немаца из Немачке у пангерманским демонстрацијама па при том цитира различите чланке немачких новина.

Штајн: То је прави несмисао, што Ви ту говорите!

Клофач: Тако је стојало у новинама.

Штајн: Добро, добро, знамо ми то, али је то ипак прави несмисао!

Клофач: Што ја говорим, има увек смисла. Молим, код нас је већ дошло дотле, да не смемо да идемо ни у интернационална купатила као што је Марјенбад и Карлсбад. Морамо ли ми то трпити? К нама може свако доћи.

Штајн: Па буде убијен.

Клофач: Боже сачувај! Буде дочекан као мио гост. Је ли ту онда могуће, да се заједнички боримо против Угарске? Бизмаркова изрека, да су трајни само они савези, којима је корен у срцу народа, обистињава се и код Тројног Савеза, који је управо већ покојни. Најзад моли говорник, да се прими ова резолуција: ваља умолити заједничку владу, да аустријским делегатима на конференцији у Хагу изда строгу наредбу, да се заузму за опште разоружање, односно за то, да се ограниче војни терети, који се и онако већ једва дају сносити.

Клофачова резолуција се упућује прорачунском одбору.

Романчук наглашава да он, као Русин, са националнога гледишта нема шта да замери Тројном Савезу. И пријатељски однос према Русије може само поздравити добродошлицом. Указује на запостављање Русина у Галицији а завршује тим, да Русини према влади заузимају опозиционално становиште. Он ће, вели гласати против прорачуна.

Пошто је још делегат Штраухер потегао *чивутско питање у Румунској*, напао на поље у Русији и замолио министра спољашњих послова, да се заузме за мучене и ужасно мрцварене жртве (Гле! Гле! А што су Чивути изазивали, то није ништа! — Ур. „Бр.“) у Русији, буде расправа прекинута те председник заказује идућу седницу за суботу у 9 сахата пре подне.

*

Угарска је делегација прошле недеље имала пленарну седницу, у којој се већало *о окупационом кредиту*, о прорачуну заједничког министарства финансија и о закључном рачуну.

Известилац Павле *Хојчи* препоручује поднесак ратнога министра у погледу потребā оних трупā, које су дислоциране у окупираним покрајинама.

Делегат др. Ђорђе *Красојевић* извињава се мађарски, што ће се служити својим матерњим језиком, те наставља српски. Аустро-Угарска је, вели, од Европе добила мандат, да у Босни и Херцеговини напра-

ЛИСТАК.

КИШОБРАН СВЕТОГ ПЕТРА.

Написао: К. Миксат. (45)

Владан је уздахнуо и откопчао капут, а Вера се вратила опет својим лептировима.

— Хватати, лептирове, то ми је прави шпорт. То мора да је тако, као кад мушки гоне зверку.

— И ја сам се одушевљавао за лептирове — доказивао је Ђурица — јер они само једанпут љубе.

— Ох, ја их волем због другог нечег...

— Ваљда тек не за то, што имају бркове...

Вера срдито окрене главу.

— Господине Вибра, Ви почињете бити несносан!

— Хвала на том, што признајете!

— А шта признајем?

— То, да вам почињем бити несносан. Дакле до сад нисам био такав.

— Ах, ето гле! Ово је адвокатска смицалица. Тако нешто силом тврдити, што нисам казала! Знајте, да је опасно с Вами говорити. Не ћу ни речи више проговорити.

Ђурица склопи руке.

— Не ћу више то чинити. Никад више. Само говорите!

— Озбиљно Вас занимају лептирови?

— Тако ми части, да ме у овом минуту ни лав ни тигрови боље не занимају.

— Видите, лептирови су тако лепи, као какве дивно обучене жене. Како су боје укусно измешане! Ја њихова крила себи замишљам као какву лепу материју. Узмимо на пример оног, коме су доња крила црно црвена! Зар не доликују дивно жуто-плавим горњим крилима? Тако исто и код других шарених лептирова влада дивна хармонија, као што је свечано туробан душевни расположај у погледу тоалете код мртвачке главе. Верујте ми, да би и гласовити Ворт, париски кројач, могао доћи у шуму и од лептирова учити, како се ваља одевати.

— Лакше, Владане! — повиче Слиминска. Колико имаш плућа? За loco-писма довољно је прилепити марку од 3 новчића.

Владимир се Слимински препирао са сенатором Фајком о оној важној теми, шта би било, кад људи не би имали слуха, те су због тога јако и говорили, да љубезна жена није могла отрпети то, да Владимир тако сувише напреже плућа, с тога га је и упутила на ред.

— Седите један крај другог и при свем том вичете... чантрала је и јако је махала главом — као да сте на loco-писма прилепили марку од 15 новчића. Ох, Боже, Боже! Кад ће се већ једном свет опаметити!

Сад је устао сенатор Конопка па је наздравио домаћину, имитирајући градоначеоника, исто тако танким гласом, да би се чисто могло помислити, када човек зажмури, да сам Мравучан себи наздравља, а то је изазвало бурно допадање. На ово је устао Мравучан и наздравио Конопки, истим покретима, гримасама и жмиркањем, као да говори Конопка. И овом се јако смејали. Сад се здравице ређале једна за другом.

— Ослободио си псе с ланца, — шапне Фајка Конопки.

Мокри је наздравио домаћици, Мравучан је наново устао и у име своје и женино наздравио гостима, захваливши им, што су дошли, напомињући, да од позватих само једина Розалија није могла доћи, јер је пред вече добила костобољу у ногама; но није ни чудо, јер је данас у вашарско доба сирота стара жена много тумарала. Исипо је чашу у здравље одсутне бабасечке Чивуткиње.

Настало је бурно одушевљење и усклици »живела!«, а када се вика мало стишала, узвикнуо је Владимир:

— Пустите сад мене, ја сам на реду!

— Владане, не говори! — опомињала га је жена. — Не говори! Гласан говор шкоди твојим плућима.

Али с Владаном више није могла да изађе на крај.

Човек под папучом свашта је кадар; закопча се, откопча се, не једе, не пије, али да започету здравицу прекине, толика послушност није позната у свету.

— Господо, дижем чашу у здравље најлепшег цветка у стручку, који се налази у овом друштву. А то је сестра нашег господина глоговачког попе, због које је Бог учинио чудо, када је рекао своме слузи светом апостолу Петру: «Петре, иди брзо, немој допустити, да на земљи оно дете тамо доле покисне». Да живи госпођица Вера Бељијева на многаја љета!

Вера је поруменела, а особито кад су гости поустајали и сви јој руке стали љубити, а било их је и таквих, који су пред њу клекнули. Побожна Мравучанка метанисала је до земље и љубила је руб хаљине њене.

Ђурица је у први мах мислио, да је шумар полудео, а сад је видео, да је цело друштво лудо, па се и сам некако чудно осећао и није знао, шта да мисли.

— О каквом је чуду говорио Ваш драги мужић? — рече и окрене се шумарци.

Шумарка се пљесну.

— Како! Ви дакле не знате? Заиста не знате? Али то је немогуће. Та то је већ и у стиховима штампано словачки.

— Шта је штампано?

— Па догађај с кишобраном... Владане, јако си се угрејао, поцрвенео си као рак, а и знојиш се! Хоћеш ли, да ти дам лепезу?

— Какав кишобран? наваљивао је адвокат нестрпљиво.

— Но, то је заиста чудно, да Ви о том још ништа нисте чули. Дакле, то се догодило овако: Кад је Ваша суседкиња још била мало дете, заборавили су је у парохијском дворишту у једној корпи. Њен брат, глоговачки свештеник, молио се у цркви. Међу тим се подигао велик вихор и настала је провала облака; слабуњаво дете било би умрло, било би добило запаљење плућа, или шта знам ја, каква би је болест снашла, да се није догодило чудо. Уједанпут се онде створио сед старац, као да је с неба пао, као да га је Бог послао, па је разапео кишобран над малим дететем.

— А кишобран! — оте се адвокату.

— Шта?

— Ништа, Ништа!

ви реда и да онамо унесе просвету. Свако, ко познаје прилике, уверен је о том, да то није урађено, јер се онде седам пута толико издало на жандармерију колико за наставу. У Босни се и Херцеговини просвета шири на исти начин, као што су је некад ширили у Америци и као што се данас шири у Африци, наиме тако, што се прастановништво уништава а насељавају странци. Онде нема ни довољног броја основних школа, много мање пак средњих и виших школа, нема пресског закона, нема слободне штампе, нема права на удруживање и на зборисање у скуповима, а тако исто нема трага ни општинској самоуправи ни народном заступству. Са тих разлога, а и с тога, што није добио довољна одговора на своја питања која је ставио у одбору, гласаће против прорачуна.

Пошто је Никола *Зборају* захтевао, да се заједничко министарство премести у Будимпешту; пошто је даље Јован *Молнар* протестовао, што се мухамеданци у религијозном погледу претпостављају католицима и што се изводи германзација на уштрб Угарској и мађарском језику; и пошто је најзад Фрања *Бузат* замерио лошим санитетским приликама у окупираним покрајинама, узео је реч делегат Грга *Тушкан* те је рекао хрватски ово:

Високи одборе! Мене, као Хрвата, који овдје заступам народ хрватски и српски, није задовољио извјештај министра за извањске послове. У том извјештају нема о вољи ма баш ниједног народа ове монархије ни спомена. Истина, министар се позивље „на оба кабинета“, но ми сви знамо, да ти кабинети нису били увијек, а оба нису ни сада израз народне воље. Министар је дакле водио вањску политику, као да је министар у каквој апсолутистичкој држави. Међутим је г. министар у свом одговору на приговоре против његова експозеа казао и сам: „denn es werde kaum ein Land geben, wo man von dem Minister verlangt, dass er eine andere, als seine Politik mache“. По мојем мнијењу има министар извађати ону политику, што је захтијевају интереси народа.

Да је г. министар своју дужност и збиља схваћао овако, како каже, доказује најбоље околност, што је наша монархија вадила кестење за Немачку у Кини, на велики трошак народа, који нема тамо никаквих интереса, и изврга државу погибељи рата, умешавши се опет за вољу Немачке у мароканско питање.

Индустрија Аустрије и Угарске није се кадра натецати са иноземном индустријом код куће, а да се је рад ње ишло у Кину и Мароко, може веровати онај, који не зна, ради чијих интереса је настао Тројни Савез и коју улогу има ова монархија у том савезу.

Недавно је немачки владар Аустро-Угарску назвао својим секундантом у мароканској конференцији. Секундант има да служи оном, коме секундира. Ако ико знаде, за што и ради кога постоји тројни савез, знаде то немачки владар, па кад нас он називље секундантом, онда бива јасно, да смо ми у Алхесирас ишли на позив Немачке, а не с тога, што су нам налагали наши интереси. Поштовани заступник г. Шаги устврдио је, а нико га није побио, да је наш извоз у Мароко попустио и да тамо експортира само шест аустријских фирма и једна једина угарска. Другим ријечима, говорећи о Балкану потврдио је и то исто и извјестилац одбора госп. гроф Тороцкаји рекавши: „Њемачка и белгијска роба потискује нашу све више са тржишта, на којима бисмо ми морали доминирати, кад би томе одговарала наша вањска политика. Мјесто тога тјерамо ми трговачку политику у Абисинији и Кини“.

Наши интереси захтијевају, да се ослободимо савеза с Њемачком, јер индустрију Аустро-Угарске свуд и на сваком кораку спречава баш индустрија Њемачке, а захтијева то и сигурност за мир. Сукоб се данас, гледећи од маленкости, може догодити само код оних велевласти, које тјерају колонијалну политику. Ми нити имамо колонија нити их хоћемо стећи. Нама не треба никаква савеза.

Баш држање Италије у задње вријеме најбоље доказује, да Тројни Савез не одговара интересима тобожњих савезника. У мароканском питању она је била на страни Француске, а на Балкану, како се знаде, поступа она баш против онога, што неки хоће у овој монархији.

Аустрија хоће, да се за своје губитке у Италији и Њемачкој отштети на Балкану. Њемачкој је та тежња добро дошла, па тиме добива помагача за свој „Drang nach Osten“ и то је прави разлог, за што је Аустрија ушла у Босну и за што сада реформира жандаре и уваћа правду у Македонији.

Господо, сви су народи у овој монархији незадовољни, и кад би могли, што хоће, било би у овој монархији само мало другачије, него што је у Турској. Наша би монархија најприје имала уредити своју кућу, а тек онда би имала право гледати на то, како је уређена туђа кућа. Нека настоји, да се реформира, да задовољи своје народе код куће, а онда се може бринути за оне, који на њу не спадају. Аустријска интервенција у Македонији не значи ништа друго, но да се само уздржи стање, какво је сада, док се пружи згода, да се с Македонијом учини онако, како се учинило с Босном и Херцеговином. И у Босни радило се све, ма баш на длаку, како се сада ради у Македонији. У свом извјештају признаје г. министар, да би се могло догодити, да се од Турске отцијепе ове провинције, које Аустрија жели реформирати. Аустрија дакле хоће, да те провинције и надаље остану у турском ропству. Аустрија пријечи ослобођење једнога народа. Балкански народи не ће јој бити захвални за ову улогу и јер виде, како се ради у Босни, могле би се коначно све основе са Новим Пазаром, Солуном и Македонијом у опће изјаловити. Ми Хрвати и Срби сви то и желимо, јер хоћемо, да балкан буде балканским народима.

Начин и тон, којим г. министар говори о Србији, дира неугодно онај народ, који ја имам овдје заступати: народ хрватски и српски у опће, који живи у аустро-угарској монархији. Овако се у сличном обичају не би поступало са којом другом државом. Баш је противно истина од онога, што је тобоже разлог незадовољству нашега министарства према Србији. Престрашила се Аустрија посљедица царинског савеза Србије са Бугарском, а нипошто оних, што се односе на наше господарствене интересе.

Тврди се, да Србија изважа у Аустро-Угарску 80% свога извоза. Допуштајући то, тврдим, да Аустро-Угарска преко половице тога не консумира, већ даље реекспортира на запад, и то уз велику корист, што је наравно, јер Србија експортира у Аустро-Угарску највише, скоро искључиво сировине. Од 40% пак српског увоза из Аустро-Угарске бива све потрошено у Србији. Јасно је, гдје је већа корист од извоза и увоза међу Србијом и нашом монархијом. Још би повољнија била биланца за Аустро-Угарску, кад њезину робу не би и у Србији потискивала роба из Њемачке, чему је Аустро-Угарска сама крива. Српски народ није дакле заслужио оног укора неискрености и некоректности, којим се г. министар набацио на српску владу, јер је српска влада чинила оно, што чине друге владе, била је наиме дужна, да тако ради већ ради Бугарске, као и ради свога парламента, коме је одговорна.

Наше министарство не поштује сувереност српскога народа, јер оно није било овлаштено захтијевати ни анулирање ни измјену појединих тачака српско-бугарског уговора, пошто је стари уговор истекао, а новог још није било. У овом уговору могла је наша влада, јер на то има право, без повреде суверености и Србије и Бугарске, пошто јој је сада био познат цио садржај уговора, изиграти својим уговором, ако је хтјела, све установе српско-бугарског уговора. Како би онда српска влада довела у склад свој уговор са Бугарском са уговором, што га је послије склопила са Аустро-Угарском, то би била њезина ствар. Да се је овако поступало, не би балкански народи били имали прилике, да се увјере о том, како наша монархија знаде бити праведна према слабијим и како она знаде поштовати сувереност једног народа.

Бринући се за народе на Балкану, заборавља на своје народе у овој монархији. Хрватски исељеници у Америци туже се, да тамо не налазе никакове заштите, и то с тога, што их нико, ако што траже, не разуме. Ваљало би дакле, да се и код тамошњих посланстава и конзулата намјесте Хрвати. Жељи су на истоку и Балкану само згољни Словени, а осим тога има тамо и наших синова, па би требало, да се и код свију тамошњих конзулата и посланстава намијештају Хрвати и Срби. Управо је чудно, да се тамо намијештају Нијемци, а таквих има доста код њемачких консулата и посланстева.

Каже министар, да нема расположивих сила; но шта се учинило да таквих буде? Свака се држава мора сама бринути, да таквих сила имаде. Истина, министар је ту бригу показао, али само гледе мађарског језика, дочим се о бризи за хрватски, односно српски језик није ни изјавио, као да не зна, да је хрватски језик државни, што му најбоље доказује чињеница, да је ево овде имам право, да говорим хрватски.

Знадем, да министар вањских послова не пита и не мари за Хрвате, они су само онда добри, кад треба радити против туђе слободе, или кад се све мора утопити у сретној Аустрији само за то, да она постане Gross-Oesterreich. Све се мора утопити, свију нестати, и на чудо света само је у Gross-Oesterreich-у места за Gross-Croatien.

Ти исти кругови, који кажу, да ће уз Gross-Oesterreich створити и Gross-Croatien, учинили су овој садањој Хрватској већ толико зла, задали толико невоља, те је право чудо, како се они усуђују и помишљати на то, да ће им Хрвати и овај пут веровати.

Високи одборе! Ти исти кругови згражају се над поступком француске владе у питању раставе цркве од државе. Они се над тим згражају, а не маре за оно, што се збива у Рицмању већ кроз више година. Дјеца расту без крета, мртваци се покапају без свећеника, црква је затворена и т. д. Ово је мало више од оног, што бива у Француској, ово је уништење цркве. У пркос томе, што је по закону свакому слободно прелазити на вјеру, коју хоће, забрањено је то само народу у Рицмању, ваљда за то, јер су то Хрвати.

Не ће да се види, у што и камо се тјера и како се вријеђа цијели хрватски народ у питању глагољице а што тек да рекнем о заводу св. Јеронима у Риму, о тој отимачини, које није била кадра запријечити она Аустрија, која се показала тако мирном и тако упливном у Алхесирасу.

Кажу неки, да је свему овоме, што сам навео, крив Рим. Ми, познајући Аустрију и њезину љубав према увијек вјерним Хрватима, вјерујемо и знадемо, да је крива само Аустрија. Све то ради и води наше министарство вањских послова. И кад не би било ништа друго, већ је ово доста, да гласа против прорачуна.

Из Старе Србије и Македоније.

Из *Битоља* пишу „Београдским Новинама“:

Пре неки дан одиграла се у овдашњем затвору крвава драма, која је стала главе неколико жртава. У једном одељењу било је преко 150 грчких четника, међу којима и четири војводе њихове, а са њима и око 50 Турака осуђеника. Између Грка и Турака дошло је прво до туче, те Грци два своја непријатеља испребијају на мртво име. У томе стигне војска, коју је апсанција био позвао да успостави ред, али како је гужва била узела маха, аскери одмах испале плотун, те направе читаву касапницу. На земљи је лежало 12 тешко рањених Грка и два Турчина, од којих је одмах издахнуло 7 четника и оба Турчина, а а осталих 5 Грка на умору су. Сем тога има и велик број лако рањених, међу којима два војводе. Жртве су овдашњи Грци сутра дан свечано сахранили уз велике манифестације, тако, да полиција није предузела строге мере, дошло би и на улици до крви између Грка и Турака.

Али на управу затвора и сами су Турци озлојеђени због она два Турчина. По овој је ствари поведена строга истрага, па ћемо видети, чиме ће се све то свршити.

*

Грчке чете прелазе границу сваког дана.

Ономад је код леринскога села *Сребрене* дошло до сукоба између војске и неколико удружених грчких чета, које су предводили официри: *Болани, Конелошулос и Гипарис.* Борба је трајала пуних петнаест часова и како је силној војсци пошло најзад за руком да Грке опколи, разбила је чете, које су после у нереду, оставивши преко 20 мртвих четника, а око 15 њих аскери су заробили и дотерали у затвор. Међу рањенима, чији је број врло велик, налази се и вођа Болани.

У гребенској кази влашке чете, међу којима су преко половине четника Турци, заробиле су тамошњега грчког лекара *Пантазопулоса*, због чега је једна грчка чета заробила два угледна Турчина из села *Цакнохора* у лапијској кази и својим противницима поручила, да пусте Пантазопулоса, иначе ће обадвојицу поклати.

Грчке чете једнако врше терор над хришћанским становништвом у костурској и леринској кази.

Ономад су више костурскога села *Кономлата* заробили два егзархијска сељака и отерали их у планину у намери, да их закољу, али се сретну с војском, те се жртве користе забуном и умакну.

У костурскоме селу *Резули* убили су они два сељака, запалили неколико кућа и однели у планину сеоскога кмета.

Код леринскога села *Крапеша* заробили су тамошњега бугарскога попа и на комаде га исекли, а сина су му тешко ранили.

На дан 2. о. м. ушла је у костурско село *Лезерце* једна грчка чета у намери, да казни неке сеоске прваке, који су крили бугарску тамошњу чету, али наиђу на саму чету, с којом отпочну борбу, која је трајала један час. За тим се Грци морали повући, јер је противник имао добре бусије. Губитци на грчкој страни износе три мртва и неколико рањених, а на бугарској само су два четника рањена.

У костурскоме селу *Разику* заробили су 4 сељака и сеоског кмета и све су их поклали.

Араутски комитет показује у последње време мало живљу акцију. Арбанаске чете, наоружане брзометним пушкама, крстаре по целој јужној Албанији и чисте грчке попове и учитеље, који су из многих села већ морали да побегну. Због тога су дошли у опреку са грчким четама. Непријатељство се појачало, од како је једна грчка чета сачекала у костурскоме крају једну арнаутску чету од 15 момака и сву је уништила.

Председних је арбанаскога комитета *Кијани беј*, који и сам води јаку чету од преко 50 момака.

Изгледа, да ће Арнаути имати успеха у своме раду, јер ће сав народ у томе крају пристати уз њих, пошто су то све сами Арбанаси, а становника осталих народности веома је мало.

Главна помоћ овоме комитету долази морем из јужне Италије, где је и главни централни комитет, који сачињавају тамошњи богати Арнаути.

Како сазнајемо, тамо су састављени многи одбори и пододбори ради прикупљања прилога у корист арбанаских чета и отварања народних школа и цркава.

Није искључена могућност, да ове године плане сва јужна Албанија, која има више погодаба за један дуготрајан устанак, него остали крајеви европске Турске.

Арнаутски су зулуми још увек на дневноме реду, а власт нити хоће, нити — каква је, сада — може, да им стане на пут. Тако се јавља из оних наших тужних крајева, да је чувени зликовац Љан Алијћ из Стреоца, приштевске казе, дошао у село Главостину, исте казе, и силом терао сељане Србе, да они бадава носе камен за зидање његове куле. Том приликом хтео је убити једног чобанина, али му се сељани некако опру, те се ослободе уцене и напада Љанових. Крајем месеца маја отео је Цеља — Иљаз из Мачетева, у друштву са неколико Арнаута, 140 гроша од Здравка Ристића и Мила Јевтића из Сушића, а за тим је јурнуо да покупи волове Сушићанима, но ови га, после приличне борбе, отисну, те није могао извршити своју пљачкашку намеру. После тога им Цеља поручи, да му или за 4 дана пошљу 15 златних мецедија, или ће им насигурно отерати сву стоку. Тако сада Сушићани морају остављати неодложене пољске радове, само да би могли чувати и очувати своју стоку од тих зликоваца. Ибриш Моснов из Стреоца отео је волове из кола Станку Марковићу, када је овај носио свадбени дар својој снаси у село Главостину. У половини маја једна арнаутска чета од 14 људи напала је на село Ботулије (поречка каза), ухватила овчара и потерала око 300 оваца. После судара са сеоским пољаком, неколико сејмена и са сељацима, овчари се спасу а сељаци су успели, да готово све овце поврате. А крајем маја отела је једна арнаутска чета у Јабланици 200 оваца и коза.

29. маја сукобила се војска са једном јаком грчком четом од 93 човека близу села Сребрено (леринска каза). Од четника погинуло је 25, а ухваћено их је 20, дочим је

од војника погинуло 3, а 4 су рањени.

Једна грчка чета одвела је 30. маја у планину 5 сељака из села Брусника, у непосредној близини Битоља. Тројицу, који су Гркомани, пустила је, а осталу двојицу, Бугараше, убила је.

Политички преглед.

— **Србија.** На накнадним изборима за народне посланике изабрани су: Андра *Миладиновић*, Војин *Ђирковић*, поп Вучета *Стојановић*, Коста *Стојановић*, Малиша *Аћанацковић*, Милан Т. *Јовановић*, Милан *Пешковић*, Мита *Петровић* и Прока Н. *Митровић*.

Нови избори дали су: *пет радикала* фузионаша, *два напредњака* и *два народњака*.

Према томе бројна јачина појединих група у Народној Скупштини распоређена је овако: *Радикала* 90, *самосталаца* 48, *народњака* 16, *напредњака* 5, *социјалиста* 1.

Влада има 90 посланика према 70 опозицијоних, дакле већину од двадесет гласова.

— **Пут краља Петра у иностранство.** „Пестер Лојд“ сазнаје из поуздана извора, да се на српскоме двору чине припреме за пут краља *Петра* у Петроград и Рим. Краљ ће се кренути месеца јула на пут, који ће бити приватног карактера, јер ће краљ походити своју свастику, велику кнегињу *Милицу*, војвоткињу *Лајхтенбершку*, али ће ван сваке сумње краљ Петар том приликом учинити посету и краљу Италије *Виктору Емануилу*, што ће се сматрати као почетак похода краља Петра по европским дворовима.

— **Лондонски „Морнинг Пост“ о измирењу са Србијом.** „*Морнинг Пост*“ од 13. о. м. доноси на уводном месту ово:

Ми штампамо данас интересантан извештај нашег београдског дописника, који описује, како топла добродошлица очекује у Београду г. Вајтхеда, новог британског посланика. Обновљење дипломатских односа између Велике Британије и Србије доиста је предмет задовољства и једној и другој држави, и околности, у којима се оно извршило, служе на част српској влади.

Наши ће се читаоци сећати, да је после трагедије од пре три године британски посланик оставио Београд. То су учинили и посланици других сила, али су ове ускоро за тим поново послале своје посланике ни двор краља Петра, али са наше страпо нико није био послат, да замени Сер Џорџа Бонама.

Кроз неколико последњих месеца, а нарочито од како су либерали дошли на владу, водили су се преговори за повратак британског посланика у Београд. Али ни лорд Лансдаон ни Сер Едвард Греј нису хтели пристати ни на какав корак, докле год српска не казни оне људе, који су били умешани у заверу против несрећног краља Александра и његове злосрећне супруге, или бар неке од тих људи. Та је политика ставила краља Петра и његове саветнике у врло тежак положај. Они су људи (завереници), бар у првом почетку, имали потпоре међу својим земљацима, који нису тако лако могли увидети, да њихов уплив ставља краља и владу његову у ружну зависност, и доводи њихову отаџбину у зазоран положај међу младим државама југоисточне Европе. Али мало по мало, па су Срби почели да увиђају тај факат, а тиме су појачавале руке оних, који су тражили, да се завереници уклоне. То преображавање вероватно је давало повода оним нејасним променама министарским, које су се од времена на време у Београду дешавале. Али су се те промене најпосле свршиле образовањем једног министарства, које је вољно и кадро да испослује, да се главни завереници, повуку са својих положаја у српској војсци Крајем прошлога месеца њихово је уклањање објављено, и с правом се сматра као доказ исправности Пашићева кабинета.

Са гледишта општег ваљало је јако желети, да Енглеска буде формално заступљена на двору српском. Енглески трговци и индустријалци воде повелику трговину са Србијом, а баш сад то и не би био случај, стање Балканских држава, никада потпун мирних, сада је такво, да Енглмкојк не подноси, да у тим крајевима буде без икаквих својих сходних дипломатских оруђа. Изненадни расцеп међу Румунијом и Грчком, образовање нових и присних веза између Србије и Бугарске, развијање *страног* уплива у Македонији, — све су то ствари, које захтевају брижљиво посматрање, и које у свако доба могу затражити дипломатску акцију.

Али је главни значај повратку британског посланика у Београд у томе, што је то доказ поверења наше државе у садању владу српске државе. Од развоја ових особина, које задахњују Европу поверењем, у многоме зависи судбина балканских држава и успех политике европског концерта.

Давши јавно задовољење за догађаје од пре три године — и то у околностима највеће тешкоће — Срби су у том допринели доказа, да поверење, које им се указало, кад су проглашени независним народом, није било незаслужено.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 20. јуна 1906.

— **Злонамерна лаж.** Под тим насловом доноси кикиндска „*Садашњост*“ ову бележку: Прошле недеље је донео кикиндски лист „Торонтали Хирлап“ под насловом: „Избоден матурант“, једну вест, која је у суштини и у основи лажна. И они, који су јој кумовали, као и онај који је писао, знали су, да је та вест онако протурена, да се из ње на лажној основи скује „политичан догађај“. А ево шта је било: Пре десетак дана у гостионици код Каде седело је неколико младих Срба и тамо су поред чаше вина певушили. Ту су били и овдашњи „матуранти“ са једним својим професором. Час су „матуранти“ дали себи свирати а час су Срби, кад је свирка престајала, певали полугласно. Матуранти су упадали у певање и чешће су око стола, при којем су Срби седели, са своји нови штапови завитлали и чудно се понашали. Кад је један од Срба једног опомеиуо и са њиме речима расправљао, довикнуо је најтрезвенији међу њима г. професор: „Што говорите с тим магарцем!“ На то је увређени Србин позвао професора, да повуче реч натраг, а професор понови. Матурант Хуфнус добаци г. професору: оставите ту балавадију и ус....е. Кад је пала та увреда на све, један од Срба устане и отиде да позове Хуфнуса, да опозове своје речи, а овај подигне свој матурантски штап, удари Србина по глави и разбије му главу. На то устану још два Србина па за неколико тренутака посаветују оне јуначне матуранте: поузимају неколико нових штапова, славног јунака Хуфнуса изударају по заслузи, и све растерају. То је било у очи петка ноћу. Међу тим у петак је и главни избијени јунак ишао улицом, као да није ништа било. А већ други дан говорило се по вароши, како је главни јунак „на умору“ и позван је истражни судија, да га испита, — пре него што душицу пусти. И сам истражни судија видео је, да је ово једна комедија. Истога дана и следећих дана главни је јунак шетао улицом и, како се прича, изазвао још једно саветовање. Но не лези враже! Овдашњи лист „Торон. Хирл.“ донесе у недељу, како је матурант „Хуфнус“ од познатих „биртијских убојица“ због Кошутове песме добио 17 убода ножем. Како је исти Хуфнус на умору и морао га је истражни судија испитати — — — — — — — и како је то дело **Политове** *клаичади* — — — — — — То су једва дочекали пештански и други чивутски листови, те по свету трубили, како су Срби на глас Кошутове песме поустајали и ножеви изболи Хуфнуса. Кад је главни сарадник од двојице позван да каже ко је ову лажну вест написао, изјавио је овај, да је то он учинио на основу извештаја из варошке капетаније, и да је то мало дотерао.

Сад је свима било јасно. *Кошутова песма, Испробадан матуранш на умору, Ножеви. Српска омладина, Политова клаичад.* Сад све разумете. Једно само не разумете. Како је лежао на умору онај, који је лепо шетао непрестано, — осим кад је требао доћи истражни судија. Зајамачно не знате, од куд Полит у овој ствари. Треба да знате, да је против Политова избора уложена жалба од 25 табака, и да ће доћи истрага, — с тога је потребна „*Кошутова песма*“, „*Матуранш на умору*“, „*Ножеви*“, „*Истражни судија*“.

Ова је ствар пред судом. Срби су тужили онога новинара због потворе, па ће се истрагом испоставити, шта је и како је било. Имам само ово да кажем. Од неког доба примећује се, да је некима стало, да Србе обећују и изазивају; да кваре ону хармонију и сношљивост у грађанству. Но Срби морају ту руку по прстима, јер ми хоћемо са грађанима лепо да живимо и узајамно да се поштујемо. Лагаријама неће се ништа постићи. О овоме биће доцније још речи.

— † **Ђура Илић.** У недељу, 18. јуна (1. јула) о. г. преминуо је овде угледни трговац и поседник перлески Ђура *Илић*.

Покојник беше овде у походама код своје кћери, госпође *Зорке* дра Владимира Деметровића. Пре две недеље позлило је покојном Ђури и у недељу је испустио своју племениту српску душу. Покојни Ђура Илић беше човек добре спреме, а уз то је свагда био ваљан Србин. Земни остатци честитога покојника пренесени су у Перлез. Нека му је лака црна земља и вечан спомен!

— **Оперско вече у Новом Саду.** *Константин Терентјевић Серебрјаков*, солиста царске опере у Петрограду, Николај Матвејевић *Сафонов*, солиста царске опере, Лидија Константиновна *Серебрјакова*, чланица царске опере и Ана Викторовна *Бежоева*, чланица петроградског позоришта приређују у четвртак 22. јуна (5. јула) у 8 сати у вече у просторијама Дунђерсковог позоришта *оперско вече*. Распоред: 1.) Из опере: „Русаљка“ (1. чин). 2.) Из опере: „Жизнь за царя“ (1. одељак). 3.) Из опере: „ЕвгенијеАњегин“ (сцена двобоја са Ленским). Улазнице се добијају преко дана у књижари *Браће М. Поповића*, и у вече на каси. Ко жели своје место имати, нека се до четвртка до 10 сати пријави.

— **Срби абитуријенти средњих школа у Осеку** приређују *свечану забаву с игранком* уз пријатељско суделовање српског грађанског певачког друштва у Осеку, доњем граду, на Ивањдан 24. јуна (7. јула) 1906. у просторијама „Тачковић хотела“. Свира војничка музика ц. и кр. 78. пеш. пуковније. Чист приход намењен је добротворној сврси: „*Српском соколу у Осеку. Распоред*: 1. Синика: „Боже во имја твоје“. Певају абитуријенти. 2. Тропш: Српске народне песме. Свира абитуријентски тамбурашки збор. 3. Д. Јенко: „Хај нек' брују“. Пева осечко грађанско певачко друштво. 4. Ch. Dancla: Симфонија II. Свирају абитуријенти Ж. *Бањанин* и М. *Коча* уз пратњу гласовира. 5. Декламација. Декламује С. *Дураковић*, абитуријент. 6. С. Мокрањац: „Лем-Едим“. Бас-соло, пева абитуријент В. *Вуковић* уз пратњу гласовира. 7. *** „Славјанска корачница“. Свира абитуријентски тамбурашки збор. 8. Ј. Пачу: „Бачки напеви“. Пева осечко грађ. певачко друштво. — За тим игранка.

Новости са стране.

— **Радници покрети у Јужној Угарској.** Покрети пољопривредних радника у торонталској жупанији прилично се умирили, озбиљније врење постоји још у турско-бечејском срезу, где су радници већ прекршили и уговоре али су већ правоваљаном пресудом бачени у затвор. Енергичне мере административних власти имале су тај резултат, да је велик део радника наставио започети посао. Помогло је тому и то, што се поседници у турско-бечејском срезу за времена побринули за радничку резерву. Из Мезехеђеша је шест стотина сикулских радника дошло у Турски Бечеј, где и знатно појачана жандармерија зајемчава, да ће се жетва обавити мирно. Осим тога је из Борче која је страдала од поплаве, дошло неких триста жетелаца, који се одмах и погодили. Они жетеоци, што су 25. о. м. допраћени били у затвор краљ. судбеног стола у Вел. Бечкереку, изјавили су, да су вољни да наставе рад, те с тога се поседник Густав Шољмош хитном молбом обратио на краљ. државног одветника, да те жетеоце пусти из затвора. Ти су жетеоци већ и почели наново рад. У велико-кикиндском срезу торонталске жупаније, где су у почетку били највећи раднички немири, већ се доста умирили. На веома много места је пошло за руком склопити жетелачке уговоре, по другим пак местима сад већ преговарају газде и радници и с обзиром на међусобно попустљиво расположење за најкраће ће време почети и онде жетва. На земљишту тога среза био је у последње време раднички покрет у Мокрину. Неки берберин без посла и неки обућарски калфа хтедоше да сазову раднички збор, али им то није дозволио солгабиров Золтан Хорват. При свем том се гомила радника скупила да зборише, а нарочито за то, да накупи новаца за путни трошак двојици радника, који су за накупљени новац и отпутовали горе у Будимпешту, да од средишне страначке управе добију упутства. Но већи део жетелаца из места већ је склопио уговор са газдама. По свој прилици не ће ни ту бити озбиљније невоље, а тако исто ни по осталим крајевима тога среза, јер се свугде, где се указала потреба, побринули за стране раднике. Жандармерија је појачана.

НОВИЈЕ.

Будимпешта, 19. јуна. Народносни посланици израдили су јединствен нацрт адресе.

Петроград, 19. јуна. Због побуне у Преображенском пуку преселиће се царска породица у Красноје Село.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Догађаји у Русији.

Петроград, 20. јуна. Цар је решио, да пошаље једног крилног ађутанта у Батум, да испита узроке побуни у тамошњем гарнизону.

Страјк у Будимпешти.

Будимпешта, 20. јуна. Радници у гасној фабрици страјкују. За одржање службе стара се 120 пионира.

ПРОСВЕТА.

Извештај о српској правосл. великој гимназији у Новом Саду за школску годину 1905./1906. У Новом Саду. Парна штампарија Ђорђа Ивковића 1906. — У овом најновијем извештају новосадске српске велике гимназије има две расправе. Једна је од проф. Стевана *Миловановa* о радиоактивној енергији, израђена по седам самосталних немачких дела о тој теми и по чланцима, који су о бекереловим или радиумовим зрацима изашли у немачкој годишњици природних наука, што излази у Фрајбургу. Друга је од проф. дра Веселина *Бисаловића*, натпис јој је „Први час у друштву с Омиром“ а бави се о првих седам стихова Омирове Илијаде, у којима је казана инвокација и експозиција уједно. Расправа је написана у дијалошком облику те је у толико приступачнија и широј публици. Написана је јасно, само нам је чудо, што писац, кад већ спомиње експозицију и инвокацију Вергилијеве Енејиде, није изнео пример и из наше књижевности. Извештају на челу учињен је помен покојном професору Живану *Бошњаку*, који је, као испитан стручњак и сталан редован професор предајући класичну филологију, послужио нашој гимназији вољно и ревно, али на жалост због неизлечиве болести веома кратко време. Кад је већ реч о помену у извештају, не можемо а да не споменемо, како нам је нејасно, што и покојном Арси *Пајевићу*, као једном од највећих добротвора српске велике гимназије новосадске, није учињен никакав засебан помен у извештају, него је само остраг у летопису забележено, да га је цела гимназија испратила до гроба му.

Гимназијска је књижница прошле школске године умножена, и то заједничка са 124 броја у 287 свезака а ученичка са 20 бројева у 167 свезака. У заједничкој књижници има сад 14.949 свезака у 7499 бројева а у ученичкој 4225 свезака у 1720 бројева. И прошле је школске године много књига поклоњено гимназијској књижници.

Нумизнатична је збирка умножена са 18 комада, физикална са 19 а доста је купљено и за природописни кабинет.

Светосавска је беседа донела чистих 3746'74 круна те сад цео фонд за сиромашне ученике износи 22.008'84 круна.

Фонд Sanitas'a износи 4514'25 круна, гимназијски фонд износи свега 446.652'81 круна, Атанасеум 54.384 круна а фундација дра Николе Кретића 2.423'40 круна.

Уписано је било минуле школске године 423 ученика а на крају школске године су полагали испите њих 401. Од испитаних је ученика било јавних 393 а приватних 8. Срба је било 372, Хрвата 16, Словака и Чеха 6, Руса 2 и Немаца 5. Новосађана је било 61, из бачке жупаније 125, из других угарских жупанија 73, из Славоније и Хрватске 123, из Босне и Херцеговине 9, из Србије 6, из других земаља 4.

Привреда.

— **Извозна кланица у Суботици.** Извозној кланици, која ће се уз припомоћ угарске владе дићи у Суботици, осигурала је главна скупштина суботичке муниципије на петнаест година опроштај од општинског приреза, од кланичких и лечничких дажбина а тако исто и од калдрмарине, царине и потрошарине. Кланица ће дневно заклати и опремити 230 комада свиња.

Новосадска пијаца.

Извештај од 20. јуна (3. јула) 1906.

Нова жита.

Пшеница I.	каквоћа	—	К	7·50	п.
„ II.	„	—	—	„ 7.20	„
Зоб —	—	—	—	К 8·80	п
Јечам стари	—	—	—	„ 6·—	„
„ нови	—	—	—	„ —·—	„
Кукуруз:	—	—	—	„ —·—	„
„ окрњен (стари)		—	—	„ —·—	„
„ нови		—	—	„ 6·20	„

Довози: добри.

Расположење за куповање добро.

Продато је: 300 мц. пшенице; 60 мтц. зоби, 100 мтц. јечма и 300 мтц. кукуруза нова.

Цене се разумеју по 50 килограма.

Извештај филијале Српске Банке у Будимпешти од 19. јуна (2. јула) 1906.

Закључци.

— у $^1/_2$1 сат по подне —

Пшеница за октобар 1906	К	7·70—7·71
Пшеница за април 1907.	К	7·98—7·99
Раж за октобар 1906.	К	6·50—6·51
Зоб за октобар 1906.	К	6·56—6·57
Кукуруз за јули 1906.	К	6·25—6·26
Кукуруз за август 1906.	К	6·38—6·39
Кукуруз за мај 1907.	К	5·62—5·63

После подне.

— у $^1/_2$5 сати. —

Пшеница за октобар 1906.	К	8·68—8·69
Пшеница за април 1907.	К	7·97—7·98
Раж за октобар 1906.	К	6·49—6·50
Зоб за октобар 1906.	К	6·49—6·50
Кукуруз за јули 1906.	К	6·24—6·25
Кукуруз за август 1906.	К	6·37—6·38
Кукуруз за мај 1907.	К	5·60—5·62

Иноземство: Америка и остале државе јевтиније.

Књижевне вести.

Изашао је 11. и 12. бр. **„Бос. Виле“** са овом садржином:

Пјесме: *Јанку*, од Миладина К. Николића. — *О годишњици*, од Т. К. Златиборског. — *Умро је Јанко*, од Јове Г. Поповића. — *У Јанкову споменичу*, од Бор. Л. Ценића. — *У спомен Јанка*, од Вељка О. Стижанина. — *Груда на Јанков гроб*, од Јов. Д. Пешике. — *Побратиму Јанку*, од Биослава. — Приповијетке: Завет, од Јанка М. Веселиновића. — Прво виђење с Јанком, од Петра Кочића, — Зелено-горка ракија, од Ст. Сремца, — Из Јанкове педагогије, од Веље Рајића. — Јанкова десетогодишњица књижевнога рада. од Ст. Сремца. — Јанко пред смрт, од Срет. Динића. — Познавао сам, од Јове Г. Поповића. — На дан смрти Јанка Веселиновића, од Милана. — Из Јанкова живота, М. М. Петровића и М. — Цртица из Јанкове љубави, од Драг. Ђ. Туфегџића. — Сени Јанковој, од Марка Крстића. — Јанков први и пошљедни, мегдан од Невесињскога. — Поука: Говор Бор. Л. Ценића о погребу Јанкову. — Над отвореном гробницом, од Жив. М. Радосављевића. — Јанкове звездице, забележио Бор. Л. Ценић — На гробу Јанкову, од Влад. Д. Илића. — Јанкова доброта, од Павла Маринковића. — Листак: Јанкова прва приповијетка од М. Павловића. — Јанко у француској књижевности, од Ник. С. Петровића. — Јанково писмо, од М. Јовановића. — Биљешке.

„Босанска Вила“ излази у Сарајеву два пута месечно, сваког 15. и 30. — Цена је на годину 8 круна, у Србији 10 дин. Ђаци, учитељи и подофицири добијају лист за 6 круна.

—

Садржај 3. броја „Срђа“. Трећи број Срђа“ који је изашао 15. о. м. садржи између осталих и ове радње: 1. *Човјек и жена*, легенда *Велимира Рајића*; 2. *Никола Тесла* и његови изуми. Пише инжењер *Стјепан Вулић*. 3. Ситнице из дубровачке прошлости: *Госпар Маро Мартоличин, „страшно кажњен 1684. год.* Пише *А. Вучетић*. 4. *Јапан и Будхизам*. Пише проф. др. *Де Лоренцо*. 5. *Споменици дубровачки*, објелоданио А. *Вучетић*.

Садржај 4. броја „Срђа“: 1. „Кад се пробудимо... песма Рикарда Каталинића Јеретова. 2. „Ситна причица о пјеснику“, од Рикарда Каталинића Јеретова. 3. „Под јесен“, новела Пере Ј. Одавића. 4. „Никола Тесла и његови изуми“ (крај). 5. „Хенрик Ибсен“, од дра Торквата. 6. „Вашингтонов Евлогиј Даниела Вебстера“, превео Иво Ф. Лупис. 7. „Јапан и Будизам“ (крај). 8. „Прилози за биографију Ђива Фр. Гундулића“, од Н. Ј. Ђивоновића. 9. Оцене и прикази. 10. Белешке. 11. „Споменици дубровачки“, од А. Вучетића.

„Срђ“ прима инсерате. За учитеље и ученике цена је листу, који излази два пута на месец, сваки пут у три табака, само кр. 6 на годину, ако се унапред плати. За остале претплатнике изван Дубровника 12 кр. на годину. „Срђ“ прима такође и добровољне новчане приносе за свој фонд, а они се шаљу или госп. Матеју *Шарићу*, или уреднику листа проф. Антонију *Вучетићу* у Дубровнику.

Овај ваљани српски лист најтоплије препоручујемо српској читалачкој публици.

Управник: Др. Мих. Полит-Десанчић.

Одговорни уредник: Јанко Перић.

ОГЛАСИ.

3467/1906. tkv. szám. 337 1—1

Árverési hirdetmény.

Ujvidéki központi hitelintézetnek végrehajtatónak Milics Jefta ujvidéki lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 3000 korona tőkekövetelés, ennek 1904. évi augusztus hó 2-től jaró 5% kamatai, 14 korona 84 fillér óvási $^1/_3$% váltó díj és 138 korona 30 fillér perbeli és végrehajtási már megállapitott valamint jelenlegi 39 korona 30 fillér és a még felmerülendő költségek kielégitése végett az 1881. évi LX. t.-cz. 144. §-a alapján és a 146. §-a értelmében az ujvidéki kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság területén levő az ujvidéki 2026. számu tkvi betétben A. I. 1—2. sorszám alatt Milics István és Milics Jefta tulajdonául felvett s az 1881. évi LX. t.-cz. 156. §-ának c. pontja értelmében egészben elárverezendő 4530. és 4531. hrsz. 1. ö. i. sz. ház és kertre 1390 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására határidőül 1906. évi julius hó 21-ik napjának d. u. 3 órája a kir. törvényszék árverési termébe tüzetik ki.

ÁRVERÉSI FELTÉTELEK.

1. Ezen árverésen a fent körülirt ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

2. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárnak 10%-át vagyis 139 kor. készpénzben vagy az 1881. évi LX. t-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. évi LX. t-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Ujvidéken a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1906. évi május hó 12-án.

SAAGHY

kir. törvényszéki biró.

СТЕЧАЈ.

Књ. Министарству Финансија и Грађевина потребан је један виши контрактуални чиновник.

Кандидат треба да има финансијску спрему, да је показао нарочито практичну способност у царинској и пореској служби и да зна добро српски језик.

Ко жели заузети ово мјесто, нека најдаље до 1. Августа т. г. по с. к., поднесе овом Министарству своју понуду са условима, које поставља, увјерења о својој теоријској и практичној спреми и нека означи најкраће вријеме, у ком би могао дужност примити.

Ако примљени кандидат буде чиновник активни или у пенсији које стране државе, Министарство ће тражити дозволу од дотичне Владе.

Цешиње, 8. Јуна 1906. г.

У Број 1202—1—627.

Из канцеларије

Књ. Министарства Финансија и Грађевина.

(2—8)

Љубитељима Какао и чоколаде особито се препоручује:

ЈОВАНА ХОФФА

Кандол-Какао

не садржи у себи много масних састојака, за то се брзо и лако вари, никад не проузрокује затвор а — са својег финог и доброг укуса још је и ванредно јефтин.

Прави је само за именом:

ЈОВАН ХОФФ

и заштитна марка „слон“.

Омоти по $^1/_4$ кгр. 90 филера

„ „ $^1/_2$ „ 50 „

Свуда се добија.

457 18—20

ВЕЛИКИ ПРИХОД!

СРБИН САМ, тражим друга или новчани завод са 5—10 или више хиљада круна за оснивање радње у Суботици или у Новом Саду.

Агилан стручњак сам, располажем са великим кругом већ прерађеног познанства. — Уложен капитал мора 40—50% **чистог** прихода донети.

Цењене понуде молим на администрацију овога листа под

„ИСКУСАН И ОДВАЖАН.“

822 2—3

249 (13-25)

ОКУШАЈТЕ

производе

ВИДРИНЕ ТВОРНИЦЕ ХРАЊИВА

■ У ПРАГУ VIII.! ■

Видрина житна кава.

Видрин качин за чорбу.

Видрине чорбине конзерве (најлепша каквоћа).

Шушеће лимонадове бонбоне: „Амбо“, „Лингер“, „француске“ и „Бене“.

„Бухтин“ додатак колачима.

„Малинов грог“.

Облатке: карловарске, од масла специјалитет, десерт деликат, малинови рези.

Скоро код свих трговаца! Где неможете добити, тражите ценовник директно од нас.

ШТАМПАРИЈА

деоничарског друштва „Браника“ у Новом Саду

Грчко-школска улица бр. 11., у кући г. дра Мих. Полита

препоручује се п. н. публици како из места тако и са стране за израду сваковрсних штампарских послова, као: **деоница, диплома, позива на беседе и забаве, разних трговачких тисканица, дела, брошира, часописа, заручница, посетница, јеловника, посмртних објава** и т. д.

Нарочито се препоручујемо сл. новчаним заводима за израду

пословних књига

сваке врсте — које наша штампарија **много јефтиније** може да изради, а тако исто чисто и укусно као растриране књиге, — даље **биланција** и свих потребних тисканица.

Славним црквено-школским општинама препоручујемо се за израду домовних, крштених и посмртних протокола, годишњих прорачуна и т. д.

Наша новооснована штампарија снабдевена је са најбољим брзотисцима, најмодернијим орнаментима и украсима, стога смо у стању сваку поруџбину у духу данашње најмодерније технике извести.

Цена умерена, израда солидна и чиста.

По жељи наших пошт. поручиоца, израђујемо нарочито разне позивнице и осталепоруџбе и са основом (Tondruck) прецизно и чисто.

С поштовањем

213 96—

Штампарија деоничарског друштва „Браника“

Власник и издавалац: Деоничарско друштво „Браника“.

Штампарија деоничарског друштва „Браника“.